

ЗАКОН
за статута на столицата на Република България

I. Общи положения

Чл. 1 (1) Столицата на Република България е седалище на централните органи на държавната власт и на държавно управление, както и на посолствата на чужди държави в Република България.

(2) В съответствие с Конституцията град София е столица на Република България.

Чл. 2. (1) Съгласно този закон сатута на столицата на Република България обхваща територията на Столична община.

(2) Столичната община е административно-териториална единица, която има и статут на област. В нея се съчетава самоуправлението на нейното население, с провеждането на държавната политика за развитието на столицата.

Чл. 3. Под статут на столицата на Република България се разбира правното положение на град София, представяващо особените права и задължения на централните органи на държавната власт и управление от една страна и на органите на местно самоуправление и местна администрация на град София от друга страна във връзка с осъществяването от град София на функциите на столица на Република България.

Чл. 4. Този закон не отменя или изменя правата и задълженията на органите на местно самоуправление и на местна администрация на София и равнопоставеността им с другите общини в Република България, освен ако изрично не е предвидено друго.

II. Сътрудничество и взаимопомощ

Чл. 5. (1) Във връзка с осъществяването от град София на функциите на столица на Република България органите на местно самоуправление:

1. предоставят на правителството на Република България необходимите му за обезпечаване на нормалното функциониране на централните органи на държавната власт урегулирани поземлени имоти, сгради, съоръжения и помещения, комунални, транспортни и други услуги по реда и условията, предвидени в този закон;
2. обезпечават необходимите условия за провеждане на национални и международни мероприятия;
3. участват в разработването и осъществяването на целеви програми на правителството за развитие на град София като столица на Република

България;

4. съдействат за поддръжката и развитието на системата за комуникации, участъците на републиканската пътна мрежа и на участъците от градската пътна и комуникационна мрежа, свързани с осъществяването от страна на града на функциите на столица на Република България;
5. съгласуват с правителството териториално-устройствените мероприятия, които имат отношение към оформянето на облика на София като столица и по-специално изграждането на обществени сгради в непосредствена близост до седалищата на висшите органи на държавната власт и управление.

Чл. 6. Във връзка с осъществяването от град София на функциите на столица на Република България централните органи на държавна власт и управление и по-специално правителството на Република България:

1. разработва и участва в реализирането на целеви програми за развитие на град София като столица на Република България;
2. предоставя на органите на местна власт и местно управление на град София урегулирани поземлени имоти, сгради, съоръжения и помещения по реда и условията на този закон;
3. участва в строителството, реконструкцията и поддръжката на обекти, необходими за осъществяването от страна на града на функциите на столица на Република България;
4. участва в поддръжката и развитието на транспортната и комуникационна система на града, на участъците на републиканската пътна мрежа и на участъците от градската пътна и комуникационна мрежа, свързани с осъществяването от страна на града на функциите на столица на Република България;
5. участва в развитието на обекти с комунално предназначение, обслужващи общите потребности на град София и област София-град;
6. участва в провеждането на съвместни природозащитни мероприятия на територията на Столична община.

III. Имотни взаимоотношения

Чл. 7. Органите на централната изпълнителна власт и органите на местно самоуправление и местна администрация са длъжни да установяват и спазват стриктно разграничение между собствеността върху имоти и обекти на държавата, удовлетворяващи нейни потребности и собствеността върху имоти и обекти на общината, като се стремят в максимална степен да избягват отношения на съсобственост.

Чл. 8. (1) Столична община по искане на правителството прехвърля безвъзмездно право на собственост в полза на държавата върху самостоятелни сгради, съоръжения и урегулираните поземлени имоти, върху които те са изградени, включително и урегулирани поземлени имоти за бъдещо строителство - нейна собственост, необходими за задоволяване на нуждите на

Президентството, Народното събрание, министерствата, органите на съдебната власт, националните агенции - органи на изпълнителната власт, Сметна палата, Българска народна банка, Националният здравноосигурителен институт и Националната здравно-осигурителна каса.

(2) Столична община по искане на правителството отстъпва в полза на държавата възмездно право на ползване на сгради и съоръжения или право на строеж върху урегулирани поземлени имоти - нейна собственост за нуждите на изпълнителни агенции и други държавни органи и организации, съществуващи по силата на закон, както и за нуждите на представителства на чужди страни в Република България, по цени, установени в съответните нормативни актове на Столична община.

(3) Столична община отстъпва право на ползване върху изградени обекти - общинска собственост или право на строеж върху нейни урегулирани поземлени имоти в полза на държавни фирми или държавни органи и организации, съществуващи по силата на подзаконов нормативен акт при условия на свободно договаряне.

Чл. 9. (1) Правителството прехвърля в полза на Столична община правото на собственост върху сгради, съоръжения и урегулирани поземлени имоти - публична и частна държавна собственост, които не са необходими за пряко задоволяване на потребности на органите на държавната администрация, съответно са освободени в резултат на отпаднали потребности и не са необходими за изпълнение на задължения на държавата, произтичащи от закон. Изключение се прави за изградени от държавата обекти на културата, образованието и здравеопазването, за паметниците на културата с национално значение, за обектите - изключителна държавна собственост по силата на Конституцията, както и за земеделските земи и горите, собственост на държавата.

(2) Искането за прехвърляне право на собственост по предходната алинея се внася в Министерски съвет от Столичен общински съвет.

(3) В решението си за прехвърляне Министерски съвет може да определи формата на актуване - публична или частна - на така придобитата общинска собственост, както и да даде задължителни указания за начина на използване на прехвърлените имоти.

IV. Инфраструктура и градска среда

Чл. 10. (1) Устройството и застрояването на територията на Столичната община се осъществяват по правилата и нормативите, предвидени в Закона одобряване и приемане на общия градоустройствен план на София, с цел да осигури условия за развитието, застрояването и благоустрояването на столицата като политически, административен и културен център на Република България и като модерен европейски град.

(2) Общият градоустройствен план на София, обхваща територията в административните граници на Столичната община, определени със Закона за териториалното деление на Столичната община и големите градове.

Чл. 11. (1) С оглед изпълняването от Столична община на функциите на столица на Република България в рамките на територията на града се установяват трасета и обекти с републиканско значение, посочени в този закон.

(2) Поддръжката и ремонтът на трасетата и обектите с републиканско значение и прилежащите им сервитутни зони, зелени ивици или тротоари, както и изграждането на технически съоръжения, обезпечавачи безконфликтното придвижване по тях на моторните превозни средства се осигуряват паритетно от държавата и Столична община.

(3) Столична община чрез приеманата от органите на местно самоуправление нормативна уредба, както и чрез действията на органите на местната изпълнителна власт взема мерки за поддръжка на добър вид на сградите, както и за добрата визуална среда по линията на трасетата с национално значение.

Чл. 12. Поддръжката, почистването и ремонтите на сервитутните зони около сградите - държавна собственост, включително и прилежащите им зелени площи до размерите, установени с нормативни актове на Столичния общински съвет, се осъществява за сметка на държавата.

V. Обществен ред и гражданска безопасност

Чл. 13. (1) Общественият ред и безопасността на гражданите на територията на столицата се обезпечават съвместно от органите на Министерство на вътрешните работи и от специализирана структура на Столична община, натоварена с функции по опазване на обществения ред - Общинска полиция.

(2) Общинска полиция осъществява превантивна дейност за предотвратяване на причините за нарушаване на обществения ред и безопасността на гражданите, помага на гражданите за защитата на техните права и законни интереси и санкционира нарушенията на обществения ред в рамките на пълномощията ѝ дадени от законите.

Чл. 14. (1) Общинска полиция поддържа денонощни дежурства на свои служители в кварталите, които приемат сигнали на гражданите срещу нарушаване на обществения ред и им оказват съдействие за отстраняването на причините или преустановяването на такива нарушения.

(2) Общинска полиция обезпечават обществения ред и се грижи за безопасността на гражданите на обществените места, общинските сгради, училищата, парковете - общинска собственост и други общински обекти.

Чл. 15. (1) Служителите на Общинска полиция съставят актове за установяване на административни нарушения на нормативните актове на Столичния общински съвет. Актовете се обжалват по административен ред пред Кмета на Столична община. Наказателните постановления се издават от ръководителя на Общинска полиция.

(2) Служителите на Общинска полиция нямат право да извършват

процесуални действия по смисъла на НПК.

Чл. 16. Общинска полиция осъществява дейността си на основата на правилник, приет от Столичен общински съвет, съгласувано с Министъра на вътрешните работи.

Чл. 17. (1) Органите на Министерство на вътрешните работи и Общинска полиция работят в сътрудничество и взаимодействие.

(2) Органите на Министерство на вътрешните работи имат право да изискват задължително съдействие от Общинска полиция и да им оказват методическо ръководство при организиране на мероприятия от национално и международно значение, както и при възникване на ситуация на пряка и непосредствена заплаха за здравето и живота на населението в случаите, установени със закон.

(3) Органите на Министерство на вътрешните работи са длъжни при поискване да оказват съдействие на Общинска полиция за отстраняване на причините и преустановяване на нарушения на обществения ред на територията на столицата.

VI. Финансови взаимоотношения

Чл. 18. (1) Столична община е район за целенасочено въздействие

(2) В рамките на регионалния план за развитие се определя размера на необходимото ресурсно осигуряване за развитието на Столицата.

(3) Ежегодното планиране на средствата за реализация на дейностите в Столична община като район за целенасочено въздействие се осъществява по реда на Закона за регионалното развитие, съгласувано със Столичен общински съвет въз основа на общинския план за развитие.

(4) В рамките на регионалния план за развитие се определя ежегодно целева субсидия за провеждане на държавната политика за развитието на столицата, за изпълнение на национални, регионални и международни програми и проекти и за съфинансиране по програми и проекти на Европейския съюз;

Чл. 19. (1) Разходите на общината се правят за покриване на местни потребности, както и за нужди, възникнали в изпълнение на държавни функции.

(2) Разходите за изпълнение на държавни функции се покриват от републиканския бюджет. Разчетите се извършват до 30. септември на съответната календарна година, като Столична община представя план-сметката за осъществените през изтеклия едногодишен период разходи в Министерство на финансите. Министърът на финансите включва сумата на така направените разходи под формата на субсидия в проекта на републикански бюджет за следващата година или предвижда съответно намаление на вноските, дължими от Столична община към републиканския бюджет за следващия период.

(3) Финансирането на местните и делегираните от държавата дейности се извършва от общината в интерес на местната общност, гражданите на Република България и гостите на Столицата.

Чл. 20. (1) Делегираните от държавата дейности и стандартите за стойностната, количествената и качествена им оценка се съгласуват със Столичен общински съвет в частта, засягаща Столична община.

(2) В разходната част на общинския бюджет общинският съвет определя и бюджетни кредити за финансиране на текущи и капиталови разходи в местните и делегираните от държавата дейности, свързани с функциите на столицата. Размерът на целевите субсидии за капиталови разходи и критериите за тяхното разпределение се определят съвместно от министъра на финансите и Столичен общински съвет

(3) По време на бюджетната процедура за изготвянето на проекта на закона за държавния бюджет за съответната година Столичен общински съвет прави мотивирано предложение за размера на взаимоотношенията на общинския бюджет с централния бюджет и ги представя в Министерството на финансите.

(4) Разногласията се отразяват в двустранно подписан протокол, който е приложение към проекта на закон за държавния бюджет на Република България, и се разглеждат в Министерския съвет.

Чл. 21. Ангажиментите на Столична община по смисъла на раздел V. от този закон се компенсират финансово от държавата чрез пропорционално намаляване на плащанията на град София към републиканския бюджет.

Чл. 22. Териториалните поделения на данъчната администрация на територията на Столична община изпълняват дейността по събиране на местните данъци и такси, установени от Столичен общински съвет. Столична община възстановява на данъчната администрация разходите ѝ на база на тяхната себестойност.

Допълнителни разпоредби

§ 1. Трасета с републиканско значение по смисъла на чл. 11, ал. 1 от този закон са:

1. булевард "Брюксел" от Аерогара София до включването в бул. "Цариградско шосе" (естакада);
2. булевард "Цариградско шосе от входа на София до площад "Александър Батенберг";
3. площад "Александър Батенберг" заедно с площад "Независимост" (Ларгото);
4. околоръстно шосе на София;
5. бул. "Ботевградско шосе" от входа на София до транспортен възел "Ботевградско шосе";
6. бул. "Цар Борис III. Обединител" от входа на София до кръстовището с околоръстното шосе;
7. бул. "Европа" от входа на София до кръстовището с околоръстното шосе;
8. бул. "Евлоги Георгиев" от Орлов мост до включването му в бул. "България";
9. бул. "България" по цялото протежение.

§ 2. (1) Обекти с републиканско значение са:

1. Народни паркове "Витоша" и "Люлин";
 2. Аерогара "София";
 3. съоръженията на Български държавни железници.
- (2) Изграждането, поддръжката и благоустройството на обектите с национално значение, на тяхната транспортната, подземна и поддържаща инфраструктура, както и поддръжката и озеленяването на сервитутните им зони се поема от държавата.

Преходни и заключителни разпоредби

§ 2. (1) В срок от шест месеца от влизане в сила на този закон кмета на град София и областният управител на област София-град изготвят съвместен протокол за всички имоти и обекти върху които държавата и общината имат отношения на съсобственост и проект за споразумение за прекратяване на тези отношения. За целите на този закон отношения на съсобственост има и в случаите когато една сграда и прилежащото и пространство имат характера на завършен архитектурен ансамбъл, но собствеността върху сградата и терена, представляващ прилежащото ѝ пространство имат различен собственик.

(2) Споразумението за прекратяване на съсобственост се основава на принципите на чл. 7. В случаите, когато това е обективно необходимо страните договарят справедлива размяна на имоти.

(3) Споразумението се утвърждава с решения на Столичен общински съвет и на Министерски съвет.

§ 3. (1) В срок от една година от влизане в сила на този закон, но не преди изчистването на отношенията на съсобственост по предходния параграф, Столична община чрез кмета депозира в Министерски съвет искане за еднократно прехвърляне на собственост по смисъла на чл. 9, ал. 2. Министерски съвет взема решение за такова прехвърляне на собственост в срок до три месеца от датата на постъпване на искането.

(2) Еднократното прехвърляне на собственост по предходната алинея не отнема правото на Столична община да иска такива прехвърляния и впоследствие при констатиране на отпаднали държавни потребности върху даден имот.

§ 4. (1) Всички комунални услуги на Столична община, ползвани от държавата в лицето на нейни органи и организации се предоставят чрез договор и се заплащат по установените от Столичния общински съвет тарифи за лица и граждани, а ако няма такива - в условия на свободно договаряне. Същото се отнася и за услуги на Столична община, предоставяни на държавата и на нейни органи, организации, предприятия и други институти, свързани с тяхната охрана, поддръжка, осветление, отопление, изграждане на специална инфраструктура и други подобни дейности.

(2) Държавата обезщетява Столична община за всички комунални услуги, предоставяни от последната на посолства и представителства на чужди държави, когато между Република България и съответното чуждо правителство има

спогодба за реципрочно освобождаване от местни данъци и такси.

§ 5. В срок от шест месеца от датата на влизане в сила на този закон Столичен общински съвет разработва и предлага на Министъра на вътрешните работи за съгласуване Правилник за организацията и дейността на Общинска полиция.

§ 6. В член 9 на Закона за устройство на територията се създава нова алинея 4:
“(4) Държавата възстановява на общините в пълен размер разходите, направени от тях по отчуждаване на имоти на граждани и обезщетяването им, за имоти, които попадат в озеленени площи или части от тях и са придобити от гражданите в резултат на изпълнението на реституционните закони.”

МОТИВИ

към проект на Закон за статута на столицата на Република България

Настоящият проектозакон се предлага за разглеждане на основание чл. 8, ал. 1 от Закона за местното самоуправление и местната администрация, съгласно който на територията на Столична община се съчетават местното самоуправление с държавната политика за развитие на столицата на Република България. В този смисъл проектът идва да запълни досегашната законова празнота, доколкото имплицитното изискване на чл. 8 ЗМСМА може да бъде удовлетворено само с нормативен акт от ранга на закон.

С предлагания тук проект се урежда особеният статут на столицата на Република България, каквато съгласно Конституцията е град София. Тъй като град София - в границите на Столична община - е териториална общност, равнопоставена на останалите териториални общности в страната, то с проекта за закон не се създават никакви специални права или привилегии за града, респективно за общината сами по себе си. Доколкото чрез проекта се въвеждат някои специални отношения между София и държавата, то те са такива, защото са отношения между държавата и нейната столица.

Акцентите на настоящия проект могат да се резюмират по следния начин:

1. формулират се и се записват в закон принципите на сътрудничество и солидарност между държавата и нейната столица, които оформят телеологичната интерпретация на съдържанието на нормата на чл. 8, ал. 1 ЗМСМА;
2. предвижда се процедура за едноразово преразпределение на

- собствеността върху имоти и сгради между държавата, в лицето на Министерски съвет и столицата, в лицето на Столичен общински съвет. Водещо начало при това преразпределение е принципа: държавата следва да притежава такава собственост, която обслужва непосредствено целите и задачите на държавата и нейните органи и институции; недвижимата собственост на територията на града, която не обслужва пряко и непосредствено държавни нужди се прехвърля в собственост на града;
3. въвежда се регламент за безвъзмездно предоставяне на общински имоти в полза на държавата за нуждите на централните държавни ведомства и за възмездно - на държавни ведомства, подразделения на централните органи на изпълнителната власт и държавни фирми.
 4. въвежда се изключително право на държавата да определя статута на прехвърляните нейни имоти, както и да препоръчва целта, за която те да бъдат използвани в интерес на столицата;
 5. проектозаконът предвижда установяване на трасета и обекти на територията на столицата, които са с национално значение и обслужват не само нуждите на града, но и на държавата като цяло. Изграждането и поддръжката на тези трасета и обекти се възлага едновременно на държавата и общината, токолкото такова сътрудничество представлява именно съчетаването на местното самоуправление с държавната политика за развитие на столицата;
 6. проектът въвежда като нова идея създаването на специализирано звено за опазване на обществения ред и сигурност - Общинска полиция, която да поеме част от второстепенните функции на МВР по охрана на кварталите. Това се налага от опита, който показва, че органите на МВР, които изпълняват преимуществено държавни задачи не винаги са в състояние да отделят необходимите ресурси за обезпечаването на сигурността на микро-ниво, а от друга страна институционализира опита на Столична община при изграждането и поддръжката на собствени структури;
 7. във финансовия раздел на закона се дефинира статута на Столична община като район за целенасочено въздействие. Предвижда се възстановяване от страна на държавата на разходите, направени от Столична община за проекти с държавно значение. Предвижда се в изключение от общия законов ред сътрудничество от страна на органите на централната данъчна администрация на Столична община при събирането на местните данъци и такси, предвид големите размери на града и избягване на създаването на скъпоструваща дублираща администрация;
 8. предвижда се и възстановяване на разходите на Столична община по обслужване на дипломатическия корпус
 9. в допълнителни разпоредби са изброени трасетата с републиканско значение, чиято поддръжка се препоръчва да се поеме солидарно от държавата и Столична община и на обектите с републиканско значение, чиято поддръжка се препоръчва да се поеме от държавата.

Вносителите са убедени, че така предложения законопроект ще допринесе съществено за подобряване на сътрудничеството между държавата и Столична община и ще отстрани причините за известни недоразумения, резултат от

неизчистени и поради това преплитащи се или дублиращи се функции и компетенции на държавните и местните органи, както и ще даде стимул на една дискусия за по-добро дефиниране на принципа на субсидиаритета в отношенията между центраалната власт и органите на местно самоуправление в мащабите на цялата страна.

Вносител: Деляна Грозданова и група н.п.